

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญยิ่งเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า สถาบันการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ภาระหน้าที่หลักของสถาบันการศึกษาในประเทศที่กำลังพัฒนา ดังเช่น ประเทศไทย ซึ่งมุ่งพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดความทัดเทียมกับนานาประเทศ และเป็นผู้นำทางด้านอุตสาหกรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงต้องผลิตบุคลากรให้มีสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาเยาวชนอย่างยั่งยืน และมีคุณภาพ แต่จากสถานการณ์ในบ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบัน ย่อมเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาแล้วว่าการมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ด้านวัตถุและด้านข้อมูลข่าวสาร แต่ความเจริญเหล่านั้นก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชนทางด้านจิตใจ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศเป็นจำนวนมาก ผลการพัฒนาประเทศทางด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรม ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคม ทีวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เห็นได้จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ เยาวชนในสังคมยุคปัจจุบันบางส่วนขาดคุณธรรม จริยธรรม มีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อยครั้ง การลักขโมย การฆ่าข่มขืน การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และการติดยาเสพติดในหมู่เยาวชน เป็นต้น ดวงเดือน พันธมนาวิน (2546 : 49-50) กล่าวถึงศาสตร์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีได้นั้น เป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันมาแล้ว เริ่มจากศาสนาและในครอบครัว ต่อมาได้มีการกระทำในโรงเรียนและทางสื่อมวลชนด้วย อาจกล่าวได้ว่า สถาบันทางสังคมทั้งหลายได้ช่วยกันพัฒนาประชาชนทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมโดยพร้อมเพรียงกัน ถึงกระนั้นก็ดีประสิทธิภาพในการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมไทยในปัจจุบันได้เกิดสิ่งยั่วยุใหม่ ๆ และโรคทางสังคมใหม่ ๆ ขึ้นมาก ตั้งแต่สถานดิสโก้ ผับ ทำให้เกิดความยากจน โรคเอดส์ ยาเสพติดและปัญหาอื่น ๆ ส่วนทางฝ่ายผู้ปฏิบัติการเสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรมในเยาวชน ประเทศไทยนั้นได้พัฒนาในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะทางด้านพระพุทธศาสนา

ได้มีการดำเนินการหลาย ๆ วิธีที่สำคัญ ได้แก่ การฝึกสมาธิ ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติในระดับดีมาก ในผู้ที่มีการโน้มน้าวเข้าสู่ธรรมด้วยความสมัครใจ ส่วนทางฝ่ายครอบครัว โรงเรียนและสื่อมวลชน ช่วยการประสานสัมพันธ์ผู้ที่ไม่สมัครใจโดยใช้เครื่องมือ พลังการปฏิบัติการ ซึ่งเป็นที่น่ายินดีว่าได้มีการพัฒนาในด้านจริยธรรมและคุณธรรมอย่างเหมาะสมมากขึ้น

พระบรมราชาโฆวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานแก่ประชาชน เมื่อแรกเริ่มขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ได้ทรงมีพระบรมราชโองการไว้ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” นอกจากนี้ พระองค์ได้ทรงพระกรุณาให้พระบรมราชาโฆวาทแก่ข้าราชการในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ไว้ดังนี้ “คุณธรรม จริยธรรม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมากในการกำหนดความสุขของสังคม สังคมใดที่คนในสังคมเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม สังคมนั้นจะมีแต่ความสงบสุข ในขณะที่เดียวกันหากคนในสังคมใดมีความบกพร่องด้านจิตใจ ขาดคุณธรรมและจริยธรรม แม้สังคมนั้นจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสักเพียงใด ย่อมหาความสงบสุขได้ยาก ดังนั้น การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม จึงมีความจำเป็นและจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม” (ปราชญา กล้าจัญญ์, 2545 : 2)

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเสมือนบัพัณญ์ดีของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดี ประพฤติชอบ คุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการประกอบการในวิชาชีพของบุคคลในทุกสาขาอาชีพ การทำความเข้าใจกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมจะทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพมีความระหนักถึงคุณประโยชน์และโทษที่เป็นผลสืบเนื่องจากการมีคุณธรรมจริยธรรมและการขาดคุณธรรมและจริยธรรม นักจริยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ให้ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรมทั้งที่เป็นพื้นฐานของความคิดและความหมายที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับพฤติกรรมในด้านอื่น ๆ ด้วย ดังที่ Aristotle ได้กล่าวถึงความหมายของธรรมชาติและคุณธรรมจริยธรรมว่าเป็นคุณลักษณะที่ทำให้ปัจเจกชนทั้งหลายอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (จำเริญรัตน์ เจือจันทร์, 2548 : 22) ความสุขจึงมีความเชื่อมโยงกับคุณธรรมและจริยธรรมด้วยเช่นกันจากผลการศึกษาและงานวิจัยคุณธรรมและจริยธรรมในหลายสถานการณ์ที่แตกต่างกันจะทำให้เกิดความเข้าใจพฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ ได้

สังคมโลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมโลกที่ไร้พรมแดนมีสาเหตุมาจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการสื่อสารความรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วโลก การเพิ่มจำนวนของประชากร ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานส่งผลกระทบต่อปัญหาเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่น ๆ ติดตามมาอีกหลายประการสอดคล้องกับแนวทางการแก้ปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดการศึกษา มีจุดเน้นในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้น โดยการสร้างผลผลิต คือนักเรียนในทุกระดับอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่ดี เน้นคุณธรรมนำความรู้ สร้างความตระหนัก สำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธีมีวินัย วิถีประชาธิปไตย พัฒนาค้นโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้และสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีการปลูกฝังผ่านหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้และส่วนที่เป็นการตอบสนองกับลักษณะภูมิปัญญาท้องถิ่นจะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

สังคมไทยในสภาพปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ขาดสมดุล อีกทั้งข้อมูลข่าวสาร ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในยุคไร้พรมแดน มีผลก่อให้เกิดความนิยมในด้านวัตถุนิยมมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ซับซ้อนตามมามากมาย ดังจะเห็นได้จากสภาวะวิกฤติด้านต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยทางจิตใจและจริยธรรมเป็นอย่างมาก สังคมให้ความสำคัญกับวัตถุและเทคโนโลยีจนละเลยความสุขที่แท้จริงของชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540 : 1) ซึ่งสภาพสังคมที่ประชาชนต้องแข่งขันกันทำมาหากิน ทำให้พ่อแม่ห่างเหินการอบรมสั่งสอนบุตร การพัฒนาที่เน้นวัตถุ เน้นความทันสมัยแบบลอกเลียนแบบ มองข้ามการพัฒนาด้านจิตใจ ก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันชิงดีชิงเด่นในสังคม ทำให้ค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป การปฏิบัติตามหลักธรรมและจริยธรรมระเบียบประเพณี วัฒนธรรมลดน้อยลง

จริยธรรมมีความสำคัญมากไม่ว่าจะมองในลักษณะใด กล่าวคือ ถ้าเรามองว่าจริยธรรมหมายถึงคุณสมบัติของจิตใจคน จะกำกับหรือบันดลพฤติกรรมของบุคคล คือ พฤติกรรมของบุคคลย่อมเป็นไปตามแนวคิดเชิงจริยธรรมของเขา ถึงแม้จะมองว่าจริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์หรือมาตรฐาน

ของสังคม แต่ก็สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมของบุคคลก็ย่อมเป็นไปตามจริยธรรมของสังคม เมื่อพิจารณาถึงความสงบสุขของสังคม อีกทั้งสภาพสังคมปัจจุบันส่งผลทำให้ยิ่งตระหนักใน ความสำคัญของจริยธรรมมากขึ้น การให้การศึกษาก็ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของ ประชากร ส่วนมากมุ่งพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ประชากรมีความเฉลียว ฉลาดมากขึ้น การอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี เพราะค่านิยมของผู้ปกครอง ผู้เรียนและของสังคมส่วน ใหญ่ คือเรียนแล้วให้รู้และจำให้ได้มาก เพื่อจะได้สอบผ่านการแข่งขันด้านต่าง ๆ ได้ ระบบการเรียนรู้ จึงมีผลต่อพฤติกรรมทั้งผู้สอนและผู้เรียน คือ ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนไปในทางเห็นแก่ตัวมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2540 : 1) คุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมของคำทั้ง สองนี้หมายถึง ความประพฤติที่ดีงาม อันมีรากฐานเริ่มต้นจากปรัชญาความคิดที่ถูกต้องประกอบกับมี ค่านิยมที่ถูกต้องและเมื่อประพฤติแล้วเป็นเหตุก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีงามทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น คุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมและกำกับการประพฤติของคนในสังคมให้มีความรู้สึกนึกคิดและ แสดงออกในสิ่งที่ดีงาม ก่อให้เกิดประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่นและสังคมส่วนรวม จุดมุ่งหมายสูงสุด ของการมีคุณธรรมจริยธรรมในสังคมคือให้ทุกชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสันติและมีความสุข

การจัดการศึกษาในทุกระดับชั้นต่างให้ความสำคัญต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมแฝงอยู่ เนื่องด้วยสภาพสังคมปัจจุบันที่กล่าวได้ว่าอยู่ในภาวะวิกฤตทางจริยธรรม ทั้งนี้ เนื่องมาจากความล้มเหลวทางเศรษฐกิจและการเมืองขั้นรุนแรง สาเหตุเศรษฐกิจและการเมืองที่ตกต่ำ นำไปสู่การคดโกง ทุจริต จากความซับซ้อนของสภาพดังกล่าว หากไม่มีการพัฒนาคุณภาพด้าน จริยธรรมของบุคคล ปัญหาดังกล่าวก็จะมีอยู่ ดังนั้นสังคมไทยต้องสร้างบุคคลให้มีจริยธรรมสูงให้มาก เพื่อบุคคลเหล่านี้จะได้เป็นพลังยืนหยัดเพื่อความถูกต้องในสังคม

โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าฯเช่นเดียวกัน ได้ให้ความสำคัญต่อกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีการปลูกฝัง ผ่านหลักสูตรการศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิต สาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ซึ่งดำเนินการในปีงบประมาณ 2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน โดยให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ปลูกฝังจิตสำนึก คตินิยม และค่านิยมของความเป็นไทย และอนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย (โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า, 2564)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 โดยเลือกใช้รูปแบบซีป (CIPP model) ของ Stufflebeam (Danail L. Stufflebeam) เพราะเป็นรูปแบบที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการบ่งชี้ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการ นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบที่นิยมใช้อย่างกว้างขวาง เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ ทำให้ได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี (สำราญ มีแจ้ง, 2558) ประกอบด้วย การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ซึ่งผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ในปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อประเมินด้านบริบท ของโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
- 2) เพื่อประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
- 3) เพื่อประเมินด้านกระบวนการ ดำเนินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
- 4) เพื่อประเมินด้านผลผลิต ของโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 รูปแบบของการประเมินโครงการครั้งนี้ ประยุกต์ใช้รูปแบบซีป โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, D. L., 2008) ประกอบการประเมิน 4 ด้าน คือ 1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินด้านความต้องการจำเป็น

ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินความเหมาะสมของด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านบริหารจัดการ ด้านสื่อ-วัสดุอุปกรณ์ ด้านแหล่งเรียนรู้และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามกระบวนการดำเนินงานด้านการวางแผน (Plan) ด้านการดำเนินงาน (Do) ด้านการตรวจสอบ ติดตาม (Check) ด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act) และ 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินตามมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) ของโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

1.3.1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ของโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 ของโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่ ความเหมาะสม หรือความพอเพียงของบุคลากร งบประมาณ และเวลาในการดำเนินงาน

1.3.1.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) การดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 ของโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่ การบริหารจัดการโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.3.1.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 ของโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่ ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคตินิยม คุณค่าของความเป็นไทย การมีจิตสาธารณะ มีสำนึกความเป็นไทย และอนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่ดงามของไทย เกิดภูมิคุ้มกันทางสังคมและปลูกฝังจิตสำนึก ให้นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม

1.3.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเพื่อประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ช่วงก่อนดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) โดยใช้ข้อมูลจากผลการดำเนินโครงการของปีการศึกษา 2564 ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนสิงหาคม 2564 – กันยายน 2564 นำข้อมูลที่ได้มาทำการวางแผนการดำเนินโครงการ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ระยะเวลาประเมินระหว่างเดือนตุลาคม 2564 – พฤศจิกายน 2564 เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าและดำเนินการจัดหาปัจจัยการดำเนินโครงการ ให้เพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินโครงการ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

ระยะที่ 2 ช่วงระหว่างดำเนินโครงการ

เป็นการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) โดยแบ่งการประเมิน ออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 เก็บข้อมูลผลการดำเนินโครงการเพื่อวิเคราะห์หาข้อดี ข้อด้อยในการดำเนินโครงการและหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้ได้วิธีการปฏิบัติที่ดีระยะเวลาประเมินระหว่างเดือนตุลาคม 2564 – พฤศจิกายน 2564 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

ช่วงที่ 2 นำวิธีการพัฒนาที่ได้จากการดำเนินโครงการช่วงที่ 1 มาขับเคลื่อนโครงการในช่วงที่ 2 ระยะเวลาประเมิน ระหว่างเดือนธันวาคม 2564 – มกราคม 2565 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

ระยะที่ 3 ช่วงหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ คือ การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเมินผลที่ได้จากการดำเนินโครงการในเดือนมกราคม 2565 - กุมภาพันธ์ 2565 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า

1.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1 ประชากรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3,362 คน จำแนกเป็นข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 166 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และผู้ปกครอง จำนวน 3,181 คน

1.4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ข้าราชการครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 478 คน โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) จำแนกเป็น

1.4.2.1 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	จำนวน	118 คน
1.4.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน	14 คน
1.4.2.3 ผู้ปกครอง	จำนวน	346 คน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยใช้รูปแบบซีป (CIPP Model) ของดาเนียล สต๊ฟเฟิลบีม โดยการประเมิน ประกอบด้วย

1.5.1.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) ของโครงการ หมายถึง การประเมินความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 ของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ

เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

1.5.1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินความเหมาะสม หรือความเพียงพอ ของบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 งบประมาณ และเวลาในการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2564

1.5.1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทยของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีงบประมาณ 2564 ประกอบด้วยการวางแผนการจัดกิจกรรม (Plan) การดำเนินกิจกรรมและปฏิบัติตามแผนโครงการ (Do) การกำกับดูแล นิเทศ ติดตาม (Check) ผลการดำเนินงานของโครงการและนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act)

1.5.1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินการมีคุณธรรม จริยธรรมและปรับประยุกต์ คตินิยมที่ดี การมีจิตสาธารณะ คุณค่าของความเป็นไทย สำนึกความเป็นไทย อนุรักษ์สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่งดงามของไทยในชีวิตประจำวันของนักเรียน ประกอบด้วย 12 ด้าน ดังนี้

- 1) ความมีวินัย
- 2) ความรับผิดชอบ
- 3) ความขยัน
- 4) ความซื่อสัตย์
- 5) ความมีสติและละเอียดรอบคอบ
- 6) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
- 7) ความสุภาพ
- 8) ความยุติธรรม
- 9) ความมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม

10) ความสามัคคี

11) มีจิตสาธารณะ

12) สำนึกความเป็นไทย

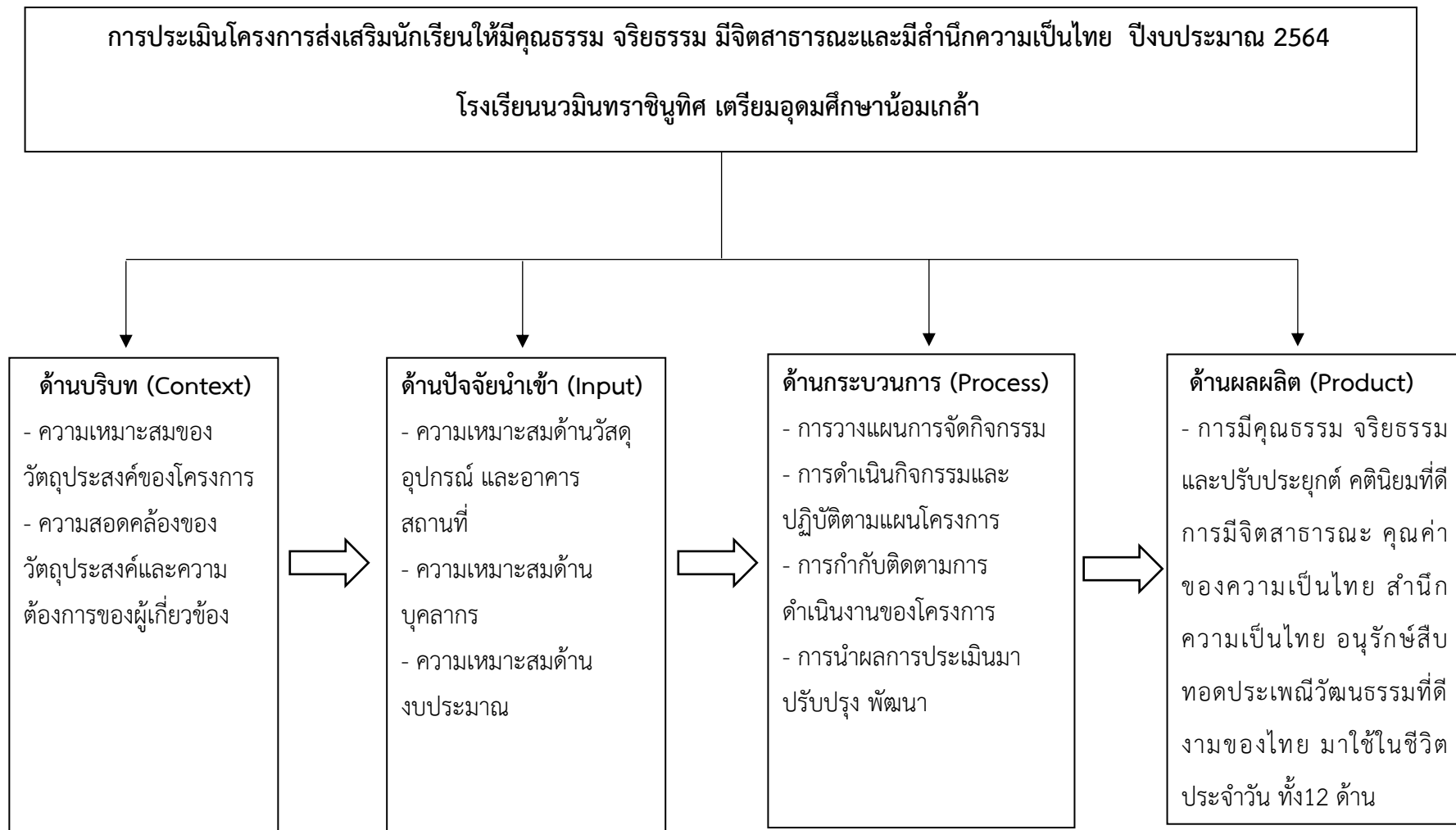
1.5.2 โครงการ หมายถึง แผนงานที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีกิจกรรมที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอน

1.5.3 การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการ เพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่า ความสำเร็จ และความคุ้มค่าของโครงการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ตีความเกี่ยวกับโครงการที่วางไว้ โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐาน เพื่อตัดสินข้อดีหรือคุณค่าและความคุ้มค่าของโครงการ เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นหรือรับรองโครงการเมื่อเสร็จสิ้นแล้ว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการประเมินโครงการครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย ปีงบประมาณ 2564 และเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการต่อไป รวมทั้งเพื่อเป็นข้อมูลในการขยายผลไปยังผู้บริหารโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความสนใจในการตัดสินใจนำโครงการนี้มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน

1.7 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัยการประเมินโครงการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะและมีสำนึกความเป็นไทย

ปีงบประมาณ 2564